

**ІНФОРМАЦІЙНА
ДОВІДКА**

**ІНФОРМАЦІЙНО-
ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ЦЕНТР
ПРИ ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ**

Державні органи інших країн, що працюють у сфері екології, та перспективи їх співробітництва з Україною

2021

Довідки надаються народним депутатам України протягом двох тижнів з моменту отримання запити. Якщо замовник/ця не повідомляє про свою заборону на опублікування матеріалу протягом десяти днів з моменту надання інформаційної довідки, вона автоматично публікується на ресурсах ІДЦ. Інформація про замовника є конфіденційною.

Замовити інформаційну довідку можна через он-лайн форму за наступним посиланням
<http://bit.ly/38MZZqy>

Інформаційна довідка 20-148 «Державні органи інших країн, що працюють у сфері екології, та перспективи їх співробітництва з Україною»

ФРАНЦІЯ

Відповідно до Індексу екологічних показників (EPI) 2020¹ *Франція* знаходиться на 5-й позиції².

У *Франції* права й обов'язки у сфері охорони навколишнього середовища закріплені конституційно. У 2005-му році було прийнято конституційний закон № 2005-205 «Хартія навколишнього середовища 2004-го року»³, що, відповідно до преамбули Конституції Французької Республіки⁴, є фактично й юридично її складовою частиною.

Політика у сфері управління екологією реалізується на декількох рівнях: центральні органи – регіональні органи – міжрегіональні органи – департаменти (основна адміністративна одиниця). Також на місцях певними повноваженнями наділені державні установи, префекти, мери комун тощо.

У кожному департаменті є спеціальні відділи, відповідальні за охорону навколишнього середовища. Наприклад, у Департаменті Валь-де-Марн⁵ регіону Іль-де-Франс є Відділ архітектури і навколишнього середовища, що складається з Генеральної групи з питань сталого розвитку (*Délégation générale du développement durable*), Дирекції з питань будівництва (*Direction des bâtiments*), Дирекції з питань екологічних і соціальних служб (*Direction des services de l'environnement et de l'assainissement*), Дирекції з питань зелених насаджень і ландшафту (*Direction des espaces verts et du paysage*)⁶. Однією із сфер інтересів відділу є сталий розвиток⁷, цілями якого є боротьба із змінами клімату, збереження ресурсів та біорізноманіття, розвиток стійкої економіки, підвищення обізнаності щодо екологічних проблем тощо.

Головний орган: Міністерство переходу до екологічного суспільства (*Ministère de la transition écologique*, <https://www.ecologie.gouv.fr/>, засноване 1971-го року)⁸.

Міністерство очолює *міністр* (*Ministre de la Transition écologique*)⁹, який має право виступати з ініціативами, але остаточне рішення про їх затвердження залишається за Президентом або Прем'єр-міністром. Міністр входить до складу Ради з питань навколишнього середовища, що діє в рамках Ради ЄС.

Сфери інтересів Міністерства: екологія та навколишнє середовище, сталий розвиток, біорізноманіття, перехідна енергетика¹⁰.

Функції Міністерства:

¹ <https://epi.yale.edu/epi-results/2020/component/epi> . Індекс екологічних показників (EPI) забезпечує короткий опис стану стійкості у всьому світі. Використовуючи 32 показники ефективності за 11 категоріями, EPI класифікує 180 країн за станом довкілля та життєздатності екосистем. Ці показники в національному масштабі визначають, наскільки країни близькі до встановлених цілей екологічної політики.

² <https://epi.yale.edu/epi-results/2020/country/fra>

³ https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000790249?init=true&page=1&query=%E2%84%96+2005-205+&searchField=ALL&tab_selection=all

⁴ http://185.65.244.102/img/books/files/1525439702fr_const_new_a5%20_web.pdf, ст. 17 Преамбула

⁵ <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B0%D0%BB%D1%8C-%D0%B4%D0%B5-%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%BD>

⁶ <https://www.valdemarne.fr/le-conseil-departemental/le-conseil-departemental/les-services-departementaux>

⁷ <https://www.valdemarne.fr/le-conseil-departemental/developpement-durable>

⁸ <https://www.ecologie.gouv.fr/>

⁹ <https://www.ecologie.gouv.fr/ministere/ministres>

¹⁰ <https://www.ecologie.gouv.fr/politiques-publiques>

- Підготовка проєктів нормативних актів у сфері сталого розвитку;
- Охорона навколишнього середовища та забезпечення промислової безпеки;
- Розробка та реалізація політики щодо скорочення споживання енергії, ядерної безпеки, використання відновлювальних джерел енергії (*спільно з Міністерством економіки та фінансів*);
- Забезпечення участі у роботі міжнародних організацій.

До структури Міністерства також входять: Генеральна Рада з питань навколишнього середовища та сталого розвитку¹¹, Генеральна комісія з питань сталого розвитку¹²; Генеральний директорат з питань енергетики та клімату¹³; Генеральний директорат з питань інфраструктури, транспорту та морських прав¹⁴, Генеральний директорат з питань планування, житлового будівництва та природи¹⁵, Генеральний директорат з питань запобігання ризиків¹⁶, Генеральний секретаріат з питань моря¹⁷, Генеральний директорат з питань цивільної авіації¹⁸, Французьке бюро з питань біорізноманіття¹⁹. Загалом Міністерство координує діяльність близько 70-ти державних установ різного рівня.

Міжвідомча співпраця з Україною: співпраця здійснювалася відповідно до положень **Адміністративної угоди від 22.04.2015-го року** між Міністерствами України та Франції²⁰. Ця угода була укладена на 5-ть років з можливістю продовження. Відповідно до ст. 1 Угоди визначено такі спільні пріоритетні напрямки співпраці:

- створення природоохоронних зон та природних заповідників і управління ними,
- збереження біорозмаїття;
- управління водними ресурсами та їх збереження;
- поліпшення якості повітря;
- забезпечення енергоефективності;
- «циркулярна економіка» та управління відходами;
- боротьба зі змінами клімату;
- сприяння розвитку законодавства у цих сферах.

У лютому 2015-го року відбулася зустріч представників з обох міністерств, під час якої сторони обговорювали основні досягнення та проблеми двосторонньої співпраці у сфері розвитку заповідної справи²¹. Одним із завдань співпраці визначили проведення в Україні міжнародного семінару за участю Франції, Німеччини, Італії та Латвії щодо особливостей впровадження проєкту **NATURA 2000**²².

США

¹¹ <http://www.cgedd.developpement-durable.gouv.fr/>

¹² <https://www.ecologie.gouv.fr/commissariat-general-au-developpement-durable-cgdd>

¹³ <https://www.ecologie.gouv.fr/direction-generale-lenergie-et-du-climat-dgcec>

¹⁴ <https://www.ecologie.gouv.fr/direction-generale-des-infrastructures-des-transports-et-mer-dgitm>

¹⁵ <https://www.ecologie.gouv.fr/direction-generale-lamenagement-du-logement-et-nature-dgaln>

¹⁶ <https://www.ecologie.gouv.fr/direction-generale-prevention-des-risques-dgpr>

¹⁷ <https://www.ecologie.gouv.fr/inspection-generale-des-affaires-maritimes-igam>

¹⁸ <https://www.ecologie.gouv.fr/direction-generale-lamenagement-du-logement-et-nature-dgaln>

¹⁹ <https://ofb.gouv.fr/loffice-francais-de-la-biodiversite>

²⁰ https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/250_001-15#Text

²¹ <https://www.kmu.gov.ua/news/247973924>

²² https://uk.wikipedia.org/wiki/Natura_2000

Відповідно до Індексу екологічних показників (EPI) 2020 *США* знаходяться на 24-й позиції²³.

Політика у сфері управління екологією у США реалізується на декількох рівнях. Крім центральних органів, відповідні органи в сфері екології функціонують в кожному штаті.

Головний орган: Агентство з охорони довкілля США (*U.S. Environmental Protection Agency*, <https://www.epa.gov/>, засноване 1970-го року)²⁴. Агентство очолює Адміністратор (*Administrator of the Environmental Protection Agency*), який призначається [президентом США](#) і схвалюється Конгресом. Адміністратор є членом Кабінету Президента США.

Сфери інтересів Агентства: екологія та навколишнє середовище, дотримання екологічного законодавства, енергетика.

Функції²⁵:

- займається оцінкою екологічних проблем та дослідженнями, що спрямовані на їх вирішення;
- здійснює просвітницьку роботу серед населення, студентів та учнів²⁶;
- співпрацює з промисловістю щодо запобігання забрудненню і збереження енергії;
- розробляє проекти нормативно-правових актів відповідно до екологічного законодавства²⁷;
- надає гранти державним екологічним програмам, некомерційним організаціям, навчальним закладам для реалізації екологічних проектів, досліджень тощо.

Крім Агентства, за деякі питання, що пов'язані з управлінням навколишнім середовищем, відповідають інші державні органи²⁸. Наприклад, Служба охорони риболовства та дикої природи США (*U.S. Fish and Wildlife Service*)²⁹, Департамент енергетики (*US Department of Energy*)³⁰, де є Управління з питань навколишнього середовища (*Office of Environmental Management*)³¹. Управління відповідає за реалізацію Програми екологічного управління Міністерства енергетики³².

Функції Управління з навколишнього середовища³³:

- відповідає за управління та керівництво очищенням забруднених ділянок виробництва та випробувань від ядерної зброї по всій території США;
- здійснює захист і підготовку до утилізації ядерних матеріалів, які можуть бути використані в ядерній зброї;
- дезактивує і виводить з експлуатації радіологічно і хімічно забруднені об'єкти;
- працює у сфері зменшення забруднення поверхневих і підземних вод.

²³ <https://epi.yale.edu/epi-results/2020/country/usa>

²⁴ <https://www.epa.gov/>

²⁵ <https://www.epa.gov/aboutepa/our-mission-and-what-we-do>

²⁶ <https://www.epa.gov/students>

²⁷ <https://www.epa.gov/laws-regulations>

²⁸ https://usepa.servicenow.com/ecss?id=kb_article_view&sys_id=5d9917ea1b799c1013bdb913cc4bcb4a

²⁹ <https://www.fws.gov/endangered/>

³⁰ <https://www.energy.gov/offices>

³¹ <https://www.energy.gov/em/office-environmental-management>

³² https://www.energy.gov/sites/default/files/2021/02/f82/EM_Program_Management_Protocol_11-06-2020.pdf

³³ <https://www.energy.gov/em/mission>

Міжвідомча співпраця з Україною: Агентство співпрацює з Україною, як із одним з міжнародних партнерів у Євразії³⁴. Агентство має партнерські зв'язки з Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів. Упродовж 2002-2004 рр. вони разом реалізовували «Американо-український проект створення екологічного потенціалу»³⁵. На сьогодні Україна також залучена до програми **СМОР (Coalbed Methane Outreach Program)** – це добровільна програма, мета якої скоротити викиди метану при видобутку вугілля³⁶. Також на сайті Агентства опубліковано низку досліджень, що пов'язані з Україною³⁷.

ШВЕЦІЯ

Відповідно до Індексу екологічних показників (EPI) 2020 **Швеція** знаходиться 8-й позиції³⁸.

Швеція була однією з перших країн Європи, де почала діяти активна протидія щодо виснаження природних ресурсів. Саме шведами була ініційована перша конференція ООН з питань захисту навколишнього середовища (м. Стокгольм, 1972-й рік). У **Швеції** в рамках впровадження екологічної політики працює **26-ть державних органів влади та окружних адміністративних рад на регіональному рівні**, що уповноважені Урядом сприяти досягненню екологічних цілей та пропонувати заходи для розвитку природоохоронних робіт³⁹.

Головний орган: Міністерство охорони навколишнього середовища (*Miljö-och energidepartementet*, <https://www.regeringen.se/sveriges-regering/miljodepartementet/>, засноване у 1987-му році)⁴⁰. Міністерство працює з питаннями, що стосуються зменшення шкідливих викидів в атмосферу, зміцнення біорізноманіття на суші та у воді, переробки відходів, радіаційної безпеки, захисту і догляду за природою, міжнародної екологічної співпраці тощо.

Сфери інтересів: захист навколишнього середовища, будівництво, сталий розвиток, забезпечення біорізноманіття, впровадження екологічної політики та цілей.

Функції Міністерства: впроваджує екологічну політику «16 цілей», прийняту у 1999-му році⁴¹ та координує діяльність відповідних відділів та агентств. До структури Міністерства входять **8 відділів та секретаріат**⁴²:

- Відділ з якості навколишнього середовища
- Відділ з природних ресурсів
- Відділ екологічного менеджменту
- Відділ з питань сталого розвитку
- Відділ з адміністративних питань

³⁴ <https://www.epa.gov/international-cooperation/epas-efforts-eurasia>

³⁵ https://cfpub.epa.gov/si/si_public_record_report.cfm?Lab=OPAA&count=10000&dirEntryId=72369&searchall=&showcriteria=2&simplesearch=0&timstype=

³⁶ <https://www.epa.gov/cmop/cmop-international-partners-ukraine>

³⁷ https://search.epa.gov/epasearch/?querytext=ukraine&areaname=&areacontacts=&areasearchurl=&typeofsearch=epa&result_template=2col.ftl#/

³⁸ <https://epi.yale.edu/epi-results/2020/country/swe>

³⁹ <https://www.sverigesmiljomal.se/sa-fungerar-arbetet-med-sveriges-miljomal/vem-gor-vad-i-miljomalssystemet/myndigheter-med-ansvar-i-miljomalssystemet/>

⁴⁰ <https://www.regeringen.se/sveriges-regering/miljodepartementet/>

⁴¹ <http://www.swedishepa.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-8620-6.pdf>

⁴² <https://www.regeringen.se/sveriges-regering/miljodepartementet/miljodepartementets-organisation/>

- Відділ з міжнародних справ
- Відділ адміністративних служб
- Відділ комунікацій.

Також Міністерству підзвітні такі **державні органи**, як: Національне агентство з хімічних речовин (*Kemikalieinspektionen*), Шведський Фонд ядерних відходів (*Kärnavfallsfonden*), Шведське агентство охорони навколишнього середовища (*Naturvårdsverket*), Шведський геотехнічний інститут (*Statens geotekniska institut*), Шведське управління радіаційною небезпекою (*Strålsäkerhetsmyndigheten*), Державний суд (судова інстанція) з питань водопостачання і каналізації (*англ. назва Water Supply and Sewage Tribunal, Statens va-nämnd*), Шведський метеорологічний і гідрологічний інститут (*Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut*), Шведське агентство управління морськими та водними ресурсами (*Havs-och vattenmyndigheten*).

Шведське агентство охорони навколишнього середовища – це державний орган Швеції, що підзвітний Міністерству охорони навколишнього середовища, який виконує завдання координації, моніторингу та оцінки діяльності агентства, з метою досягнення екологічних цілей Швеції. Агентство засноване у 1967-му році.

Функції Агентства:

- Накопичення знань у галузі екології і розвиток екологічних програм в Швеції та екологічних програм інших країн, що фінансуються Шведським агентством з міжнародного розвитку та співробітництва (SIDA);
- Надання допомоги в розробці екологічної політики, як в середині країни так і за кордоном;
- Забезпечення дотримання вимог Екологічного кодексу Швеції та досягнення національних екологічних цілей.

Сфери інтересів спрямовані на досягнення таких екологічних цілей:

- зменшення впливу на клімат шляхом зменшення викиду парникових газів як всередині країни, так і за її межами;
- збереження чистого, безпечного для здоров'я людини повітря;
- запобігання окислювальним процесам окрім природніх;
- забезпечення поповнення озонового шару;
- забезпечення еко- та водозберезувальної функції боліт;
- збереження незайманого характеру гірських територій;
- збереження багатоманітності флори і фауни.

У 2014-му році була створена **Рада з екологічних цілей**⁴³. Рада складається з керівників 18-ти органів влади, що є стратегічно важливими для умов досягнення екологічних цілей. Рада виступає майданчиком для обговорення нагальних питань та прийняття рішень щодо національного планування екологічної політики, роль держави у ній, сталого розвитку, зеленої інфраструктури тощо. Рада знаходиться при Шведському агентстві з охорони навколишнього середовища.

⁴³<https://www.sverigesmiljomal.se/sa-fungerar-arbetet-med-sveriges-miljomal/vem-gor-vad-i-miljomalssystemet/miljomalradet/>

Міжвідомча співпраця з Україною: Співпраця між країнами відбувається в рамках **Шведського агентства з міжнародного розвитку та співробітництва (SIDA)**, однією із цілей є зменшення забрудненості повітря, земельних та водних ресурсів, а також підвищення енергоефективності у країні. Регіональна стратегія розвитку співпраці SIDA з Україною на період 2014-2020 рр. було виділено 8 млрд. шведських крон⁴⁴. Станом на сьогодні триває розробка нової Стратегії на період 2021-2027, яка стосуватиметься виключно країнами Східної Європи і Україна буде найбільшим реципієнтом допомоги⁴⁵.

В Україні SIDA сприяє адаптації екологічних норм держави до норм ЄС, підтримує Програму екологічної політики і захисту інтересів України⁴⁶, у рамках проекту ЄБРР «Зелені міста»⁴⁷ підтримує міста в інтеграції принципів сталого розвитку при містобудуванні.

Між Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів і Шведським агентством охорони навколишнього середовища укладено **Меморандум про співробітництво у галузі охорони навколишнього природного середовища від 21.11.2008-го року**⁴⁸.

У ст. 2 Меморандуму зазначається, що спільними пріоритетними напрямками є євроінтеграція, розвиток законодавства в сфері навколишнього природного середовища та гармонізація з директивами та законодавством ЄС; реформа системи природоохоронних дозволів та використання новітніх технологій; управління водними ресурсами, повітрям та відходами; покращення ефективності економічних інструментів; моніторинг стану навколишнього природного середовища і забруднення; небезпечні відходи та інформаційний обмін щодо стану навколишнього природного середовища.

Національний веб-сайт про екологічну політику: <https://www.sverigesmiljomal.se/om-webbplatsen/>

КАНАДА

Відповідно до Індексу екологічних показників (EPI) 2020⁴⁹ **Канада** знаходиться на 20 позиції.

Головний орган: Міністерство навколишнього середовища та кліматичних змін (*Environment and Climate Change Canada*, <https://www.canada.ca/en/environment-climate-change.html>). Уряд Канади розділяє свої повноваження з питань навколишнього середовища із провінційними та територіальними урядами з метою розробки політики та програм, проведення досліджень, обміну історіями успіху та надання інформації з екологічних питань національного та регіонального значення⁵⁰.

Сфери інтересів Міністерства:

⁴⁴ <https://www.sida.se/en/sidas-international-work/ukraine>

⁴⁵ <https://sweden.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/376-naukovo-tehnicne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-shvecijeju>

⁴⁶ <https://www.irf.ua/en/program/ecology-en/>

⁴⁷ <https://www.ebrdgreencities.com/our-cities/kyiv/>

⁴⁸ https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752_052#Text

⁴⁹ <https://epi.yale.edu/epi-results/2020/component/epi>

⁵⁰ <https://www.canada.ca/en/environment-climate-change/corporate/partners.html>

- імплементація Загальноканадської концепції із чистого зростання та кліматичних змін (*Pan-Canadian Framework on Clean Growth and Climate Change*⁵¹);
- взаємодія із стратегічними партнерами (провінції, території та корінні народи);
- моніторинг, наукові дослідження у сферах екології та природних ресурсів;
- розробка політик та програм (програми націлені на мінімізацію загроз для канадців та навколишнього середовища від забруднення, інформування канадців стосовно стану погоди, води та змін клімату, і збереження та відновлення природного середовища Канади).

Функції Міністерства:

- збереження та посилення якості природного середовища, включаючи якість води, повітря та ґрунтів, а також координація відповідних політик та програм Уряду Канади;
- збереження відновлювальних ресурсів, включно із мігруючими птахами та іншими недомашніми флорою та фауною;
- метеорологія;
- забезпечення виконання норм і правил у сфері захисту навколишнього середовища.

Міжвідомча співпраця з Україною: Співробітництво із Україною ведеться через механізми, передбачені в Угоді про вільну торгівлю між Україною та Канадою (2016). У главі про навколишнє середовище йдеться про заснування двостороннього Комітету з навколишнього середовища, до складу якого входитимуть представники Міністерства навколишнього середовища та кліматичних змін Канади і Міністерства навколишнього середовища та природних ресурсів України⁵².

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ

Відповідно до Індексу екологічних показників (EPI) 2020⁵³ *Велика Британія* знаходиться на 4 позиції.

Головний орган: Міністерство навколишнього середовища, харчових та сільських справ (*Department for Environment, Food & Rural Affairs*), <https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-environment-food-rural-affairs>

Сфери інтересів Міністерства: Міністерство відповідає за охорону навколишнього середовища, підтримку провідної харчової та сільськогосподарської промисловості та підтримку процвітаючої сільської економіки. Широка сфера діяльності міністерства відіграє важливу роль у повсякденному житті населення (продукти, повітря, вода).

Функції Міністерства:⁵⁴

- забезпечення безпечного виходу з ЄС, встановлюючи глобальні стандарти захисту та використання цінностей природного середовища;

⁵¹ <https://www.canada.ca/en/services/environment/weather/climatechange/pan-canadian-framework/climate-change-plan.html>

⁵² <https://www.canada.ca/en/environment-climate-change/corporate/international-affairs/partnerships-organizations/canada-ukraine-free-trade-environment-chapter.html>

⁵³ <https://epi.yale.edu/epi-results/2020/component/epi>

⁵⁴ <https://www.gov.uk/government/publications/department-for-environment-food-and-rural-affairs-single-departmental-plan/department-for-environment-food-and-rural-affairs-single-departmental-plan--2>

- передати наступному поколінню захищене та вдосконалене природне середовище у майбутньому (забезпечення чистого повітря, води, процвітання рослин та дикої природи; знизити ризики затоплення та інших загроз середовища; ефективно використовувати природні ресурси; покращувати красу, спадщину та взаємодію із природним середовищем; пом'якшити зміни клімату та адаптуватися до них; мінімізувати тверді викиди; управляти впливом хімікатів; заохочувати процвітання сільських громад та господарства);
- очолити світ у галузі продовольства та сільського господарства завдяки сталій моделі виробництва продуктів харчування (розроблення продуктивної та сталої моделі харчування; розроблення лідируючої системи фермерства; захист рослин та тварин від ризиків захворювань);
- стати світовою змінотворчою організацією (забезпечити стратегічний розвиток міністерства та аналітичну і наукову досконалість).

Міжвідомча співпраця з Україною: співробітництво у галузі навколишнього середовища прописано в Угоді про політичне співробітництво, вільну торгівлю та стратегічне партнерство між Україною та Великою Британією (2020). Глава 6 Угоди зазначає, що сторони зобов'язуються обмінюватись інформацією, здійснювати спільну дослідну діяльність та спільно діятимуть на регіональному й міжнародному рівнях⁵⁵.

РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА

Відповідно до Індексу екологічних показників (EPI) 2020⁵⁶ **Польща** знаходиться на 37 позиції.

Головний орган: Міністерство клімату та навколишнього середовища (*Ministerstwo Klimatu i Środowiska*, <https://www.gov.pl/web/climate>).

Сфери інтересів Міністерства: Міністерство проводить політику сталого розвитку, зберігаючи природні ресурси та польський природний ландшафт. Міністерство також відповідає за раціональне управління лісами та ефективне використання природних ресурсів.

Функції Міністерства⁵⁷:

- енергетична безпека, участь у формуванні енергетичної політики ЄС, ринки енергії, енергетичної сировини та палива, розвиток та використання ядерної енергії в соціально-економічних цілях, енергопостачання, обслуговування енергетичної інфраструктури;
- участь у формуванні кліматичної політики ЄС, реалізація політик ЄС (управління аукціонами дозволів на викиди парникових газів та управління коштами, отриманими в результаті), охорона та формування довкілля, контроль за дотриманням вимог охорони навколишнього середовища та вивчення стану навколишнього середовища, поводження з відходами, підтримка екоіновацій та технологій, енергоефективність, управління та координація програм щодо

⁵⁵ https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/826_001-20#Text

⁵⁶ <https://epi.yale.edu/epi-results/2020/component/epi>

⁵⁷ <https://bip.mos.gov.pl/ministerstwo/podstawy-prawne-dzialania/minister-klimatu-i-srodowiska/>

розвитку та сприяння використанню технологій з низьким і нульовим викидами у галузях відновлювальних джерел енергії та транспорту, екологічна освіта;

- охорона природи (біорізноманіття, рослини, тварини, ліси), геологія, управління природними ресурсами, лісове господарство, регулювання полювання, регулювання генетично модифікованих організмів та мікроорганізмів.

Міжвідомча співпраця з Україною: Основою співробітництва є Угода між Урядом України та Урядом Республіки Польща про співробітництво в галузі охорони навколишнього середовища (1994), яка передбачає⁵⁸:

- моніторинг стану окремих компонентів навколишнього середовища, насамперед на прикордонних територіях;
- розроблення принципів і процедур проведення екологічних експертиз господарської діяльності;
- зниження транскордонного перенесення речовин, які забруднюють атмосферу;
- здійснення інвентаризації джерел забруднення, проведення консультацій;
- обмін інформацією і технологіями в галузі попередження розвитку надзвичайних ситуацій та ліквідації наслідків аварій техногенного та природного характеру;
- розробка заходів, спрямованих на збереження біорізноманітності флори та фауни тощо.

Активно відбувається впровадження спільних транскордонних програм за участі Активно відбувається впровадження спільних транскордонних програм за участі Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів: транскордонний українсько-польський резерват «Розточчя» (2019), розширення об'єкту Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат», біосферний резерват «Західне Полісся»⁵⁹⁶⁰.

⁵⁸ https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_073#Text

⁵⁹ <https://mepr.gov.ua/news/36860.html>

⁶⁰ https://visnyk-geo.knu.ua/wp-content/uploads/2019/03/Вісник_Географія_№73_34-38.pdf